

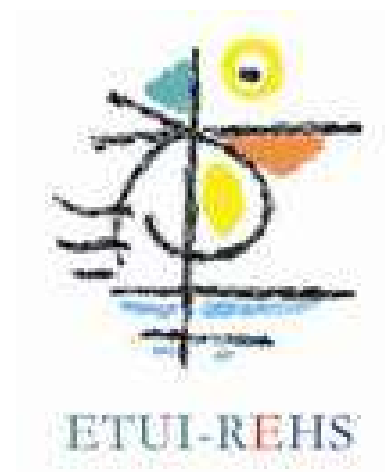
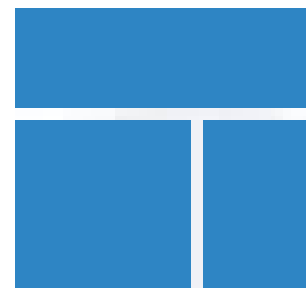
Novi domet strategije Skupnosti na področju varnosti in zdravja pri delu 2007 - 2012

*- kaj evropski sindikati predlagamo
Evropski komisiji*

Lučka Böhm, ZSSS

Oddelek za varnost in zdravje pri delu HESA Evropskega raziskovalnega inštituta ETUI-REHS

*HESA je naslednica
nekdanjega
sindikalnega
tehničnega urada
TUTB*

Nova publikacija ZSSS in HESA, izšla oktobra 2006

*Novi domet
strategije
Skupnosti na
področju varnosti
in zdravja pri delu
2007 - 2012*

Publikacije HESA v slovenščini

na spletni strani ZSSS:

<http://www.zsss.si/>

Zdravje pri delu
Osem prednostnih
področij
prednostnih ukrepov
za politiko Skupnosti

Izšlo leta 2005

*Registracija,
ocenjevanje in
avtorizacija
kemikalij (REACH)
na delovnem mestu*

*Kako lahko delavci
izkoristijo ugodnosti,
ki jih prinaša nova
evropska politika o
kemičnih sredstvih*

Izšlo leta 2005

*Kako se znajti v
politiki EU na
področju
varnosti in
zdravja pri
delu*

*Vodnik za
sindikate*

Izšlo spomladi 2006

Komisija EU pripravlja strateški dokument 2007 - 2012

*Evropski socialni partnerji smo
povabljeni, da se vključimo v razpravo,
kakšen strateški dokument potrebuje
EU.*

AKTERJI STRATEGIJE EU

- 1. Evropska komisija*
- 2. Svet ministrov*
- 3. Evropski parlament*
- 4. Ekonomsko-socialni odbor*
- 5. Evropsko sodišče*
- 6. Luksemburški svetovalni odbor*
- 7. Države članice*
- 8. Agencija iz Bilbaa*
- 9. Dublinska fundacija*
- 10. Znanstveni odbor za mejne vrednosti poklicne izpostavljenosti (SCOEL)*
- 11. Evropski odbor za standardizacijo (CEN)*
- 12. Bodoča Agencija za kemikalije*

"Sporočilo" Evropske komisije o strategiji varnosti in zdravja pri delu Skupnosti za obdobje 2002-2006

- Premalo praktičnih ukrepov in ni časovnega načrta.*
- Prevelika pozornost posplošenim izjavam o potrebnosti združevanja številnih različnih pristopov in instrumentov.*
- Drastično zmanjšani oddelek Evropske komisije za varnost in zdravje pri delu.*
- Nedejavnost Sveta ministrov in relativno neugodna politična klima.*

Doseženo v obdobju 2002 - 2006

POSEBNE DIREKTIVE ZA ZAŠČITO DELAVCEV PRED TVEGANJEM ZARADI IZPOSTAVLJENOSTI :

- mehanskim vibracijam (Direktiva 2002/44/ES),*
- hrupu (Direktiva 2003/10/ES),*
- elektromagnetnemu sevanju (Direktiva 2004/40/ES) in*
- umetnemu optičnemu sevanju (Direktiva 2006/25/ES).*

PREPOVED AZBESTA ČETRRT STOLETJA PREPOZNO

- *Direktiva 2003/18 - nezakonita vsa nadaljnja proizvodnja materialov ali proizvodov, ki vsebujejo azbest.*
- *Afera z azbestom jasno kaže na katastrofalne posledice pomanjkanja koordinacije. Industrija azbesta je proti prepovedi azbesta lobirala, kot da bo konec sveta. Ta lobi so usmerjale številne vlade. Evropske inštitucije so se zato četrtrt stoletja obotavljale, preden so končno z zakonom prepovedale azbest.*
- *Cena za zamudo je bila na desetisoče smrti, ki bi se jim lahko izognili.*

Česa ni bilo narejenega v 2002 - 2006

- *revizija Direktive o nosečih delavkah*
- *določitev obvezujočih mejnih vrednosti izpostavljenosti za glavne rakotvorne snovi.*
- *revidiranje Direktive o rakotvornih snoveh (snovi, ki so strupene za razmnoževanje - reprotoksične snovi).*
- *osnutek direktiv o kostno-mišičnih obolenjih*
- *osnutek direktiv o nasilju pri delu.*
- *skrb vzbujajoč signal v zvezi z revizijo Direktive o delovnem času (varnost in zdravje pri delu degradirana v cilj drugotnega pomena)*
- *revizija Direktive o strojih*

Prispevek socialnih partnerjev v obdobju 2002 - 2006

- *Evropski sporazum EKS, UNICE, CEEP in UEAPME o stresu iz 8. oktobra 2004*
- *Prvi evropski medsektorski Sporazum o zaščiti zdravja delavcev s pravilnim ravnanjem in uporabo kristalinskega dela kremenčevega peska (SiO_2 - Crystalline Silica) in izdelkov, ki ga vsebujejo iz 25. aprila 2006*
- *Pogajanja EKS, UNICE, CEEP in UEAPME o sporazumu za obvladovanje nasilja na delovnem mestu - predviden podpis nov. 2006*

Delovno aktivno prebivalstvo v evropski petindvajseterici v prvi četrtini leta 2005

- 192 milijonov delovno aktivnih ljudi*
- od tega 163 milijonov prejemnikov plače ali 85 % (leta 1995 82,6 %).*

Izpostavljenost tveganju in slabši delovni pogoji niso enakomerno porazdeljeni

- *50 % - delavci brez posebnih težav, katerih delovne pogoje lahko opišemo kot "zadovoljive", ker so podpovprečno izpostavljeni tveganjem -;*
- *40 % - delavci, ki so "čezmerno izpostavljeni posebnim tveganjem" (npr. kemijska tveganja, nočno delo ali dolg delovnik).*
- *10 % - delavci s "slabimi delovnimi pogoji", ki so čezmerno izpostavljeni vsem dejavnikom tveganja. (to je 20 milijonov ljudi v Evropi).*

DELOVNI POGOJI V EVROPI SE NE IZBOLJŠUJEJO

- *naraščajoče zdravstvene težave (zlasti mišično-kostna obolenja in z delom povezan stres) v kombinaciji s še vedno obstojajočimi tradicionalnimi obremenitvami*
- *intenzifikacija dela,*
- *vsiljena fleksibilnost delovnega časa*
- *samo zaradi zniževanja stroškov dela čedalje več začasnih zaposlitev namesto zaposlitev za nedoločen čas.*

DELOVNI POGOJI SE DEJANSKO SLABŠAJO KLJUB SPLOSNEMU PREPRICANJU, DA SE ZLASTI ZARADI TEHNICNEGA NAPREDKA IN NARASCANJA STEVILA DELOVNIH MEST, V STORITVENEM SEKTORJU DELOVNI POGOJI IZBOLJŠUJEJO SKORAJ SAMI PO SEBI.

*EVROPSKE IN NACIONALNE ANKETE,
DAJEJO DOBER PREGLED NAD DELOVNIMI
POGOJI V EVROPI IN GLAVNIMI
SPREMEMBAMI V ZADNJIH 20 LETIH.*

- Prva anketa v Finski 1977*
- Evropske 5-letne ankete Dublinske fundacije od 1990*
- Evropska anketa 2000/2001, ki je potekala v vseh 25 državah članicah Evropske unije, je zajela reprezentativni vzorec 31.500 delovno aktivnih ljudi*

1. prioriteta, ki jo predlagamo sindikati: KREPITEV PREVENTIVNIH SISTEMOV

- Preventivni sistemi so sestavljeni iz cele vrste akterjev, institucij in predpisov. Pravilno delovanje vsakega in skupno delovanje med njimi vsemi sta osnovni zahtevi za učinkovito preventivno strategijo.*
- Preventivni sistem mora podpirati nacionalno strategijo varnosti in zdravja pri delu.*

Dve ravni udeležencev v preventivnih sistemih

1. Pri delodajalcu:

- Delodajalec*
- Delavci*
- Sindikati*
- Predstavniki delavcev*
- Notranji izvajalci strokovnih storitev*
- Zunanji izvajalci strokovnih storitev*

Dve ravni udeležencev v preventivnih sistemih

2. Akterji, ki delujejo izven podjetij:

- Oblast,*
- Javne agencije,*
- Zavarovalnice za poklicno nezgodno zavarovanje*
- Organizacije delodajalcev*
- Konfederacije sindikatov*
- Panožna združenja*
- Poklicne zveze,*
- ...*

POVEZAVA MED UVELJAVLJANJEM PREDPISOV IN SPREJETJEM KOHERENTNIH NACIONALNIH PREVENTIVNIH STRATEGIJ

- aktivna politika Skupnosti naj spodbudi nacionalne preventivne strategije posameznih držav članic*
- in postavi minimalne kriterije za ključne komponente nacionalnih preventivnih sistemov.*

*V okviru 1. prioritete:
KREPITEV INŠPEKCIJ ZA DELO*

- zakoni o delu so brezplodni, če oblasti ne vzpostavijo kompetentnega neodvisnega inšpekcijskega sistema s potrebnimi pooblastili*

Razkorak med potrebami in sredstvi se povečuje. Potrebe se povečujejo.

- *Inšpekcijski sistemi večine držav Evropske unije se spopadajo s hudim pomanjkanjem sredstev (tako materialnih sredstev kot osebja).*
- *Novosti zahtevajo tako razvoj virov kot veščin, potrebnih za nove naloge inšpekcije.*

*DELODAJALČEVE PREVENTIVNE
OBVEZNOSTI, KI OBSTAJAJO SAMO NA
PAPIRJU, SPODKOPAVALJO
VERODOSTOJNOST INŠPEKCIJSKIH
SISTEMOV.*

- Za večino vlad držav, v katerih vlada prosti trg, osnovna naloga inšpektorata za delo ni več, da učinkovito nadzoruje delodajalca in zagotavlja, da delodajalec deluje v skladu z zakoni, ampak čedalje v večji meri težnja, da bi postal svetovalec, ki daje nasvete "strankam".*

V nekaterih državah so naloge inšpektorata za delo postavljene pod vprašaj.

- Zaradi dodelitve certifikatov za opravljanje postopkov zasebnim agencijam se je v nekaterih primerih zmanjšala vloga inšpektorata za delo v taki meri, da njegovi uslužbenci samo kljukajo ustrezne okvirčke na certifikatih, ki jih preverjajo. Ti pa v praksi ne izražajo nujno resničnega izboljšanja delovnih pogojev.*

V okviru 1. prioritete:
***Sprejem učinkovitih, svarilnih
in primernih sankcij***

- *Dejstvo, da delodajalci ostajajo nekaznovani ob kršitvah s področja varnosti in zdravja pri delu, je še vedno velika ovira pri preventivi. Majhna verjetnost, da bo podjetje kaznovano, in pogosto smešno nizka kazen pomenita za podjetja, ki kršijo svoje obveznosti v zvezi s prevencijo, konkurenčno prednost !!!*

VB: sodni pregon v primeru uboja z odgovornostjo pravne osebe

- Celo ob nezgodah pri delu s smrtnim izidom, ki imajo za posledico sodni pregon, redko pride do obsodbe. Kadar gre za izpostavljenost kemikalijam, katerih učinki se morda pokažejo šele dolgoročno, so delodajalci še pogosteje nekaznovani.*
- Pogosto je težko uvesti kazenski pregon proti podjetjem, v katerih odločitev ne sprejema ena sama oseba. Več evropskih držav je uvedlo reforme, s katerimi so omogočili kazenski pregon pravnih oseb.*

Španija:

- *začeli ustanavljati posebne enote znotraj tožilstva, ki se ukvarjajo z varnostjo in zdravjem pri delu.*

SVARILNI UČINEK

- *Višino glob vezati na zaslužek podjetja.*
- *Prepoved, da bi podjetje še naprej opravljalo določen posel*
- *Prepoved, da bi se podjetje še naprej potegovalo za javne pogodbe.*
- *Pravni sistem mora omogočiti zahteve po odškodnini za izgubljeno zdravje.*

*V okviru 1. prioritete:
Vsi delavci morajo imeti predstavnike,
pristojne za varnost pri delu*

- Zaposleni morajo sodelovati v zadevah, povezanih z varnostjo in zdravjem pri delu, kar je najpomembnejše za kakršno koli politiko, povezano z zdravjem na delovnem mestu.*
- S številnimi raziskavami so dokazali neposredno povezavo med obstojem delavskih predstavnikov in kakovostjo politike varnosti in zdravja pri delu.*
- Uvesti področne predstavniške sisteme .*

V okviru 1. prioritete: Delovanje preventivnih služb

- Preventivne službe morajo v celoti pokrivati vse delavce.*
- Zagotoviti moramo multidisciplinarni preventivni pristop.*
- Sistemi dovoljenj za delo naj določijo jasen sklop temeljnih veščin.*

Delovanje preventivnih služb

- Koherentno multidisciplinarno delovanje v resnici pomeni tudi preizkušanje strokovnega znanja različnih strokovnjakov za preventivo glede na kolektivno znanje, prioritete in zaznavo delavcev.*

Delovanje preventivnih služb

- Zagotoviti moramo, da bosta notranja služba in zunanja služba, ki je bila najeta, da bi zagotovila strokovno znanje, ki ga znotraj podjetja primanjkuje, delovali usklajeno.*
- Zlasti pomembno je, da se izogibamo prenosu **prevelikega** števila preventivnih dejavnosti na zunanje službe.*

**POSKRIBETI MORAMO ZA V PREVENTIVO
USMERJENO DEJAVNOST,
TEMELJEČO NA LISTI PRIORITETNIH
PREVENTIVNIH UKREPOV.**

- *aktivnosti naj ne bodo osredotočene na neposredne prioritete, ki so bolj posledica zmanjševanja stroškov kot izboljšanja delovnih pogojev.*
- *Če zmanjšanje odsotnosti z dela šteje za najpomembnejšo prioriteto, obstaja realno tveganje, da je glavna naloga preventivnih služb preverjanje zdravja in na tej podlagi selekcija kandidatov za nove zaposlitve ali pa delanje reda.*

**DOLOČITI JE TREBA KRITERIJE
ZDRAVSTVENEGA NADZORA, DA BI BILA
POVEZAVA S PREVENTIVO
UČINKOVITEJŠA.**

- Gensko presejanje pri zaposlovanju mora zakonodaja Skupnosti zakonsko prepovedati.***

*POTREBNA JE UČINKOVITEJŠA ZAŠČITA
(ZLASTI PRED ODPUŠČANJEM), DA BI
ZAGOTOVILI NEODVISNOST
STROKOVNJAKOV ZA PREVENTIVO OD
DELODAJALCEV.*

- Poskrbeti je potrebno za nenehno usposabljanje in omogočiti povezavo med osebjem, ki izvaja preventivo, in raziskovalnimi inštituti.*

*DOLOČITI JE TREBA POSTOPKE ZA JAVNI
NADZOR NAD ZUNANJIMI SLUŽBAMI,
ZLASTI ZA DOVOLJENJA ZA DELO.*

- Pomembno je določiti standarde kakovosti, ki upoštevajo javni interes, ki ga zagotavljajo te službe, in nasprotje interesov med pravim naročnikom (podjetjem) in končnim uporabnikom (delavci).*

DOBRA PRAKSA

- *Poskrbeti je treba, da bo dobra praksa s področja preventive postala znana vsem s pomočjo javne politike varnosti in zdravja pri delu.*

V okviru 1. prioritete:
***Ustrezno zagotavljanje zaščite
začasno zaposlenim delavcem***

- Čedalje pogostejše začasno zaposlovanje, ko se na hitro zaposluje in odpušča, močno vpliva na zdravje delavcev po vsej Evropi, saj so ti delavci deležni manj varnosti.*
- sestaviti je potrebno specifične predpise, s pomočjo katerih bomo zaščitili življenje in zdravje začasno zaposlenih delavcev.*

Začasno zaposlovanje se v evropski petindvajseterici širi

- V primerjavi s 13,1 % leta 2004 je imelo leta 2005 kar 13,8 % zaposlenih (22 milijonov) pogodbe za določen delovni čas ali so bili začasno zaposleni prek agencij za posojanje delavcev*
- Največ v kmetijstvu (29,5 %) in gradbeništvu (19,9%).*
- Španija (31,9 %), Poljska (24,1 %), Portugalska (19,1%),*
- v Estoniji, na Slovaškem in na Irskem manj kot 5 % zaposlenih.*
- Začasno zaposlovanje bolj prevladuje med nizko kvalificiranimi delavci, mladimi ljudmi (32,6 % v starostni skupini med 15 in 24 let) in ženskami (13,7 % v primerjavi z 12 % pri moških).*

Večina NOVIH delovnih mest v Evropi je začasna.

V Sloveniji je med na novo sklenjenimi delovnimi razmerji kar 80 % pogodb o zaposlitvi za določen čas !!!

ZAPOSLOLITVENI STATUS IN IZPOSTAVLJENOST

Tesna povezava med prakso zniževanja stroškov na račun začasnega zaposlovanja in povečano izpostavljenostjo tveganjem.

Delavci z začasno zaposlitvijo praviloma delajo na delovnih mestih, kjer je tveganje višje (za zaposlene za nedoločen čas je na vsakem delovnem mestu vedno boljše poskrbljeno kot za delavce, ki delajo začasno).

Najbolj nevarna in zelo izpostavljena delovna mesta - in vsekakor delovna mesta s težkimi ali težjimi delovnimi pogoji - zasedajo priložnostni delavci.

ZAČASNO ZAPOSLOVANJE PREK AGENCIJ ZA POSOJANJE DELAVCEV

- Ti delavci so kar zadeva nezgode pri delu posebej ogrožena skupina.*
- O njih ni sistematičnih podatkov o varnosti in zdravju pri delu, razen tistih, ki zadevajo prijavljene nezgode.*
- To kaže na pomanjkljivo politiko javne preventive.*
- Številne raziskave kažejo, da so delavci, ki so začasno zaposleni prek agencije za posojanje delavcev, PRAVILOMÁ izpostavljeni delovnim pogojem, ki škodujejo njihovemu zdravju.*

OKREPITI METODE JAVNEGA NADZORA IN NADZORA DELOVNEGA MESTA

- *da se bo mogoče spoprijeti s prakso, ko se namesto redne zaposlitve zaradi zniževanja stroškov zaposluje zgolj za kratka obdobja.*

*DIREKTIVA 91/383 O VARNOSTI IN ZDRAVJU PRI
DELU DELAVCEV S POGODBO ZA DOLOČEN ČAS IN
DELAVCEV, KI SO ZAČASNO ZAPOSLENI PREK
AGENCIJE ZA POSOJANJE DELAVCEV*

- *Glavna šibka točka Direktive 91/383 je pomanjkanje jasnosti o mehanizmih, ki bi jih bilo potrebno uporabiti, da bi se določila Okvirne direktive pravilno uporabila. Poleg tega je vse države članice niso pravilno prenesle v svoje zakone.*

POTREBNA JE REVIZIJA DIREKTIVE 91/383!

- *Predstavniki delavcev morajo predhodno preučiti odločitve, da bodo v podjetju zaposlili delavce, da bi se izognili tveganju, da bi se taka visoko tvegana delovna mesta reševala s pomočjo agencij.*
- *Organizirati je treba učinkovit zdravstveni nadzor, temelječ na realistični oceni tveganja za delovna mesta, ki jih zasedajo delavci, ki opravljajo začasno delo prek agencije za posojanje delavcev.*
- *Potrebno je ustrezno usposabljanje in predhodne informacije, ki temeljijo na točni oceni tveganja.*
- *Dostop do preventivnih služb.*
- *Predstavniki za varnost in zdravje pri delu, odgovorni za delavce, ki dobijo začasno delo prek agencije za posojanje delavcev.*

*V okviru 1. prioritete:
Delavci migranti*

- *Število zdravstvenih poškodb pri delavcih migrantih večje kot pri državljanih države, v kateri so zaposleni.*
- *Skoncentrirani so na nevarnih in nezdravih delovnih mestih, ki so slabše zajeta s predpisi v zvezi s preventivo.*
- *V primerjavi z delavci, ki niso migranti, so premalo zastopani v sindikatih.*

UVELJAVITEV VARNOSTNIH OBVEZNOSTI, TUDI V SESTAVLJENIH PODJETJIH, PRI PODIZVAJALCI IN V TRANSNACIONALNIH OBRATIH

- Dolžnost delodajalcev zagotoviti varnost in zdravje pri delu se ne bi smela omejiti zgolj na delavce s pogodbo o zaposlitvi.*
- Pomembno je, da uveljavimo obveznosti, povezane z varnostjo, v kakršnem koli delovnem procesu.*

RADI BI RAZŠIRILI OBVEZNOSTI DELODAJALCA GLEDE VARNOSTI TER JIH RAZJASNILI NA VSAJ TREH PODROČJIH:

- na področju podizvajalskih odnosov: nalaganje odgovornosti vsem delodajalcem v podizvajalski verigi vse do tistega, ki ima glavno besedo pri določanju dela;*
- v sestavljenih podjetjih: preprečevanje centralnemu vodstvu, da zmanjšuje svojo odgovornost s prenosom pooblastil na druge;*
- v transnacionalnih obratih: omogočanje učinkovitega nadzora in izvajanje zakonodaje.*

2. strukturna strateška prioriteta: USPEH PRI ŠIRITVI EU

Širitev leta 2004 je edinstvena v zgodovini Evropske unije zaradi vsaj treh stvari:

- 1. števila držav in števila prebivalcev (več kot 75 milijonov ljudi, kar je malo manj kot 20 % prebivalcev petnajsterice pred letom 2004);*
- 2. BDP na prebivalca novih držav članic je bil leta 2001 približno polovico BDP-ja starih držav članic - velike tudi razlike v delovnih pogojih;*
- 3. osem od desetih novih držav članic je prestalo hitro in pogosto kruto obdobje tranzicije od gospodarstva, ki ga je nadzirala država, do kapitalističnega gospodarstva (vendar se politične, gospodarske in socialne okoliščine še niso stabilizirale)*

*ZARADI PRIVATIZACIJE V DEŽELAH
BIVŠEGA SOVJETSKEGA BLOKA HUDO
DESTABILIZIRALI
POGOJI ŽIVLJENJA IN DELA.*

- Socialne/zaposlitvene pravice vidijo kot oviro za tržno gospodarstvo in za pravila konkurence.*
- Vse se je še poslabšalo, ker v času monolitnega enopartijskega obdobja ni bilo demokratičnega soupravljanja delavcev.*

VSI SMO SI PODOBNI

- *Kljub specifičnim značilnostim novih držav članic se glavna vprašanja, povezana z varnostjo in zdravjem pri delu, ne razlikujejo bistveno od vprašanj, s katerimi so se soočale stare države članice. Na nekaterih področjih se lahko pojavljajo v večji meri, vendar ne upravičujejo drugačnega pristopa k zakonodajnemu okviru.*

PRIORITETNA ZAHTEVA JE DRUŽBENA DEMOKRACIJA NA DELOVNEM MESTU

- Poglavitno je, da se razvijejo nacionalne strategije za preventivo, ki vsem delavcem priznavajo pravice na področju varnosti in zdravja pri delu, ki delavce spodbudijo k delovanju na delovnem mestu, da bi se izboljšali delovni pogoji, in sindikatom omogočajo, da igrajo pomembno vlogo.*
- Po štiridesetletnem državopartijskem nadzoru in po več kot petnajstih letih **prevlade ekstremno prostega trga** je prioriteta zahteva družbena demokracija na delovnem mestu.*

*3. prioriteta:
BOLJ USKLAJEN PRISTOP K
PREVENTIVNI POLITIKI, POVEZANI S
KEMIČNIM TVEGANJEM*

- Kemično tveganje je glavni vzrok zdravstvenih težav.*
- Smrtnost zaradi izpostavljenosti nevarnim kemikalijam precej presega umrljivost zaradi nezgod pri delu.*
- Ker se v številnih primerih ne ugotovi, da je bolnik zbolel za rakom zaradi izpostavljenosti pri delu, so podatki o smrtnosti netočni.*

POKLICNE BOLEZNI

- *ponovno je treba razpravljati o prepoznavanju poklicnih bolezni z namenom, da bi izdelali osnove za minimalni skupni pristop.*
- *Pri tem bi morali posebno pozornost nameniti različnim zdravstvenim stanjem, ki jih povzročajo ali poslabšajo izpostavljenost kemikalijam.*

REACH !!!

Reforma zakonodajnega okvira proizvodnje in trženja kemičnih snovi

- *daje veliko priložnost za oblikovanje splošne strategije za izboljšanje varnosti in zdravja pri delu.*
- *bo vir pomembnih informacij za boljšo preventivo, takojšnje nadomeščanje večine nevarnih kemičnih snovi*
- *spodbujal bo pretok informacij med proizvajalci, uporabniki in javnimi oblastmi.*
- *potrebna je cela vrsta ukrepov na ravni Skupnosti in v nacionalnih strategijah držav članic, da bi v celoti izkoristili potencial REACH-a.*

DOLOČANJE MEJNIH VREDNOSTI POTEKA PO POLŽJE POČASI

- *Nova strategija mora jasno izražati, da morajo biti priporočene mejne vrednosti definirane na podlagi najnovejših znanstvenih dokazov,*
- *prag izpostavljenosti pa mora postaviti tako nizko, da dana snov nima škodljivih učinkov na zdravje.*

OBVEZNE MEJNE VREDNOSTI EU SO IZJEMA

- Prioriteta je sprejetje obvezujoče mejne vrednosti za kristalinsko komponento silicijevega dioksida,*
- Obvezujoče mejne vrednosti za glavne nevarne kemikalije.*
- Mejne vrednosti v Skupnosti ne smejo v nobenem primeru presegati najnižje mejne vrednosti, ki je trenutno v veljavi v eni od držav članic (vključno z državami Evropskega gospodarskega prostora).*

REVIZIJA MEJNIH VREDNOSTI ZA SVINEC IZ LETA 1982

- *Mejne vrednosti je treba redno revidirati v luči novih znanstvenih in strokovnih podatkov.*

POUDAREK MORA BITI NA ZAMENJAVI NEVARNIH SNOVI

- Direktivo o rakotvornih snoveh razširiti tako, da bo vključevala mutagene in reprotoksične snovi.*
- potreba po reviziji Direktive o nosečih delavkah.*
- Preventivna odstranitev noseče delavke s področja izpostavljenosti ne sme biti izgovor za to, da se ne razvijejo skupinski preventivni ukrepi, in sicer z nadomestitvijo nevarnih kemikalij.*

*4. prioriteta:
LOTITI SE JE TREBA ORGANIZACIJE
DELA, DA BI PREPREČILI KOSTNO-
MIŠIČNA OBOLENJA*

- Organizacija dela je vzročni dejavnik vseh problemov, povezanih z varnostjo in zdravjem pri delu. Število kostno-mišičnih obolenj kaže, da je treba organizacijo dela postaviti v središče preventivne strategije.*

Intenzifikacija dela je največji problem v zadnjih dveh desetletjih

- *je splošen trend v vseh državah, sektorjih dejavnosti in poklicnih skupinah.*
- *v zadnjih letih se je umirila, a ostaja glavni vzročni dejavnik **stresa**, povezanega z delom, in **kostno-mišičnih obolenj**.*

EVROPSKE ANKETE KAŽEJO ZELO JASNO SLIKO V ZVEZI Z INTENZIFIKACIJO DELA V PRETEKLEM DESETLETJU

- več kot polovica delavcev poročala o tem, da delajo z zelo veliko hitrostjo, roki pa da so kratki.*
- več kot dva od petih delavcev nimata dovolj časa za svoje delo.*

Hiter način dela je eden od največjih vzročnih dejavnikov mišično-kostnih obolenj in stresa. Stres je proizvod velikih delovnih zahtev, zlasti glede prisilne hitrosti, ter nizke stopnje možnosti za lastno presojo in avtonomijo glede časa in upravljanja delovnih nalog.

OBSTOJEČE DIREKTIVE NISO ZADOSTEN OKVIR ZA UKREPANJE V ZVEZI S KOSTNO-MIŠIČNIMI OBOLENJI.

- Potrebna je direktiva, ki bo vključevala vse dejavnike, ki prispevajo h kostno-mišičnim obolenjem znotraj splošnega ergonomičnega pristopa k delovnemu mestu.*

5. prioriteta:
**PREPREČEVANJE VSAKOVRSSTNEGA
NASILJA NA DELOVNEM MESTU**

ORGANIZACIJA DELA - ustrahovanje in fizično ter psihološko nasilje kot poklicni zdravstveni problem

- Do velikega porasta ustrahovanja in drugih oblik fizičnega in psihološkega nasilja kot poklicnih zdravstvenih problemov je večinoma prišlo zaradi sprememb v organizaciji dela.*
- Nove metode upravljanja podpirajo čedalje večje rivalstvo med delavci in med oddelki. Kultura, usmerjena na lastni interes spodbuja najslabše oblike deviantnega vedenja.*

ORGANIZACIJA DELA SE JE V PRETEKLIH DVAJSETIH LETIH RADIKALNO SPREMENILA

- *Model vitke proizvodnje - angleško lean production: več veščin, timsko delo, potek proizvodnje pod pritiskom metod dela za dostavo naročnikom ob natančno dogovorjenem času.*
- *Model učeče organizacije (na Danskem, Švedskem in zlasti na Nizozemskem): daje poudarek usposabljanju zaposlenih in procesom spodbujanja iniciativnosti, zaposleni imajo precejšnjo avtonomijo pri delu in so izpostavljeni maloštevilnim časovnim omejitvam.*
- *Tayloristična oblika organizacije: še vedno velja za veliko število zaposlenih, zlasti za najmanj kvalificirane (velike obremenitve zaradi hitrosti dela, nizka avtonomija ter ponavljajoča se in monotona opravila).*

Novi načini vodenja pogosto dajejo delavcem "nadzorovano avtonomijo", ki temelji na nasprotujočih si zahtevah:

- pravica do relativno široke presoje metod dela, a istočasno se strožje nadzirajo rezultati in postopki dela. Te oblike upravljanja znatno **spodkopavajo kolektivno solidarnost**.*
- Osebna angažiranost za delo, ki jo zahteva večina podjetij, pomeni, da so **potrebe posameznika vedno na drugem mestu za potrebami proizvodnje**.*
- Intenziviranje dela nujno vključuje **izključitev "brezdelnega časa"** (z vidika takojšnje donosnosti), ki pa je v resnici tudi čas, ki ga delavci potrebujejo, da dejansko obvladajo svoje delo.*
- **Intenziviranje dela ima zelo različne negativne vplive na zdravje posameznika.***

TEŽAVE Z ZDRAVJEM LAHKO RAZDELIMO NA TRI ŠIROKE KATEGORIJE:

- 1. psihosocialne motnje (zlasti stres),*
- 2. kostno-mišična obolenja,*
- 3. nasilje in nadlegovanje (ki sta lahko sama po sebi stresorja).*

Obstaja značilna povezava med temi z delom povezanimi zdravstvenimi težavami in značilnostmi organizacije dela, kot sta ponavljajoče se delo in zelo intenzivno delo.

Obstaja značilna povezava med temi z delom povezanimi zdravstvenimi težavami in značilnostmi organizacije dela, kot sta ponavljajoče se delo in zelo intenzivno delo.

- 28 % vprašanih delavcev se je pritoževalo nad stresom,*
- 33 % nad bolečinami v hrbtu,*
- 27 % je imelo bolečine v mišicah zgornjih udov,*
- 9 % vprašanih pa je poročalo o nadlegovanju na delovnem mestu v zadnjih 12 mesecih pred anketo.*

6. prioriteta: Proti deregulaciji

- *Sindikati v državah Evropske unije močno nasprotujemo kakršni koli deregulaciji varnosti in zdravja pri delu ali kakršnemu koli "manevrskemu prostoru za zakonodajo".*
- *Večino razglasov o poenostavitvi zakonodaje ali o "boljšem urejanju" označujemo kot zavajajoče in kot prikrito deregulacijo.*
- *Okvirna direktiva in njene številne hčerinske direktive so najpomembnejši element pravnega okvira Skupnosti, ki ga je bilo potrebno sprejeti, da je bilo moč oblikovati enotni evropski trg.*

In kaj bomo prispevali sindikati?

- *Svojo organiziranost na ravni delovnega mesta*
- *Delavske zaupnike za varnost in zdravje pri delu, ki so ključni za preventivno politiko*
- *Sodelovanje v trinstranskih posvetovanjih vlada - delodajalci - sindikati*